

Advies voor richtlijnen voor de
inhoud van het milieu-effectrapport
bouwlocatie Amersfoort

5 oktober 1990

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies

Advies voor richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport
Bouwlocatie Amersfoort / [Commissie voor de Milieu-effectrapportage]. -
Utrecht : Commissie voor de Milieu-effectrapportage
ISBN 90-5237-189-X
SISO 614.62 UDC [504.064.2:711.55] (492*3800)
Trefw.: milieu-effectrapportage ; Amersfoort / bouwlocaties ;
Amersfoort.

Aan de Raad van de Gemeente
Amersfoort
Postbus 4000
3800 EA AMERSFOORT

uw kenmerk
Afd. II, nr. 30251

uw brief
4 juli 1990

ons kenmerk
U1021-90/vE/yh/299-32

onderwerp
Advies voor richtlijnen MER
bouwlocatie Amersfoort

Utrecht,
5 oktober 1990

Met bovengenoemde brief werd de Commissie voor de milieueffectrapportage in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over de richtlijnen voor de inhoud van het op te stellen milieueffectrapport (MER) inzake het voornemen om het gebied Nieuwland tot ontwikkeling te brengen als woningbouw- en bedrijfsterreinlocatie.

Overeenkomstig artikel 41n, eerste lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne bied ik U hierbij het advies van de Commissie aan. Naar aanleiding van het advies wil ik het volgende onder Uw aandacht brengen:

- I. De startnotitie geeft aan dat U in januari 1988 op basis van het zogenaamde "Haalbaarheidsonderzoek Nieuwland" heeft besloten Nieuwland aan te wijzen als grote bouwlocatie en dat daarmee in de milieueffectrapportage de locatiekeuze niet meer ter discussie staat.

De Commissie is van mening dat bij besluitvorming over nieuwbouw in veel gevallen het grootste milieurendement te bereiken is op het niveau van de locatiekeuze. In het MER zou aan dit aspect derhalve niet voorbij gegaan mogen worden.

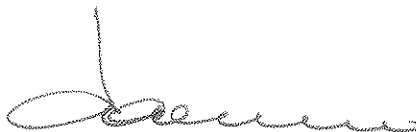
Nadat de Commissie kennis had genomen van de inhoud van het Haalbaarheidsonderzoek en de daarbij behorende stukken, zijn in het advies over de richtlijnen aanvullende vragen opgenomen, die in het MER -in het kader van de motivering van het voornemen- zouden moeten worden behandeld.

Deze vragen betreffen onder andere een visie op de verdere uitgroei van Amersfoort op de langere termijn en een meer uitgewerkte vergelijking van Nieuwland met een aantal uit het Haalbaarheidsonderzoek geselecteerde locaties voor woningbouw en bedrijfsvestiging.

De beantwoording ervan zal duidelijk maken in hoeverre in het MER geen locatie-alternatieven behoeven te worden uitgewerkt.

2. Het verkeer is een relatief belangrijke factor bij het realiseren van een milieuvriendelijk ingerichte wijk. Mogelijkheden om de vervoermiddelkeuze (modal split) te beïnvloeden ten gunste van het langzaam verkeer en openbaar vervoer zijn tot op grote hoogte bepalend voor factoren als bodem- en luchtverontreiniging, geluidhinder en veiligheid. In dat opzicht is de ligging van Nieuwland niet optimaal door de relatief grote afstand tot de Amersfoortse binnenstad en door het ontbreken van de mogelijkheid om op een reeds bestaand hoogwaardig openbaar vervoersysteem aan te sluiten, terwijl de voorzieningen voor het autoverkeer (A1, Bunschoterweg en nog aan te leggen noordelijke rondweg) relatief goed zijn. Het voornemen van de gemeente Amersfoort om in Nieuwland een hoogwaardige woonwijk met een milieuvriendelijk karakter te realiseren zal met deze uitgangssituatie de nodige inspanning vergen. In het MER zal dit naar het oordeel van de Commissie terdege moeten worden uitgewerkt en toegelicht aan de hand van de in hoofdstuk 3 en 4 opgenomen aanbevelingen.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te hebben geleverd aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal gaarne vernemen op welke wijze U gebruik heeft gemaakt van haar aanbevelingen.

Drs. H.G. Ouwerkerk
voorzitter van de werkgroep
m.e.r. bouwlocatie Amersfoort

ADVIES VOOR RICHTLIJNEN VOOR DE
INHOUD VAN HET MILIEU-EFFECTRAPPORT
BOUWLOCATIE AMERSFOORT

Advies op grond van artikel 41n, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot milieu-effectrapportage) inzake het MER bouwlocatie Amersfoort;

uitgebracht aan de Gemeenteraad Amersfoort door de Commissie voor de milieu-effectrapportage, namens deze,

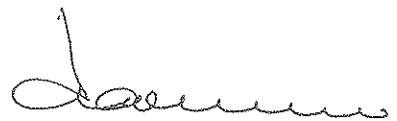
de werkgroep milieu-effectrapportage
bouwlocatie Amersfoort,

de secretaris,

de voorzitter,

drs. M. van Eck

drs. H.G. Ouwerkerk

Utrecht, 5 oktober 1990

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
SAMENVATTING VAN HET ADVIES	1
1. INLEIDING	3
2. PROBLEEMSTELLING, DOEL, BELEID EN BESLUITEN	4
2.1 Motivering van het voornemen	4
2.2 Kwalitatieve taakstelling	6
2.3 Besluitvormingsprocedures	7
3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	7
3.1. De voorgenomen activiteit	7
3.2 Het nulalternatief	9
3.3 Alternatieven en varianten	9
3.4 Het meest milieuvriendelijke alternatief	11
4. BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	12
4.1 Algemeen	12
4.2 Bodem en water	13
4.3 Flora, vegetatie en fauna	13
4.4. Landschap, archeologie en cultuurhistorie	14
4.5. Geluid, lucht, veiligheid en woonmilieu	14
4.6 Indirecte effecten	16
5. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN	16
6. LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE EN EVALUATIE	17
7. PRESENTATIE VAN HET MER	17

BIJLAGEN

1. Brief van Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Amersfoort (kenmerk: Afd. II, nr. 30251) d.d. 4 juli 1990 aan de Commissie voor de milieu-effectrapportage waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.
2. Tekst van de openbare bekendmaking van de start van de m.e.r-procedure.
3. Samenstelling van de werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage.
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen.
5. Achtergrondinformatie ten behoeve van het opstellen van het MER.

SAMENVATTING VAN HET ADVIES

De gemeente Amersfoort heeft besloten in het gebied Nieuwland ongeveer 4000 woningen en 70 ha bedrijfsterrein te realiseren.

In verband hiermee is een milieu-effectrapportage (m.e.r.) gestart.

Ten behoeve van het opstellen van de richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport (MER) heeft de Commissie voor de milieu-effectrapportage een advies voor richtlijnen opgesteld overeenkomstig artikel 4 in lid 1 van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne.

De belangrijkste punten uit dit advies zijn hieronder samengevat.

Probleemstelling, doel, beleid en besluiten

In het MER zal de initiatiefnemer een duidelijke omschrijving moeten geven van de ontwikkelingen die tot het voornemen hebben geleid (voorgeschiedenis) en van het beleidskader, waarmee op dit moment rekening dient te worden gehouden op rijks- provinciaal en gemeentelijk niveau.

Het voornemen dient te worden onderbouwd met een prognose van de woningbehoefte en van de behoefte aan bedrijfsterreinen.

De gekozen locatie dient in het MER te worden gemotiveerd in aanvulling op reeds verrichte studies in het Haalbaarheidsonderzoek. De Commissie stelt voor de volgende onderdelen in het MER op te nemen: samenvatting van de milieu-overwegingen bij afweging van de locaties uit het Haalbaarheidsonderzoek, visie op de verdere ontwikkeling van Amersfoort in regionaal verband en op de langere termijn, uitgebreidere vergelijking van Nieuwland met een beperkt aantal nader genoemde locatie-alternatieven voor woningbouw en bedrijfsvestiging.

De in de startnotitie opgenomen taakstelling voor het (milieuvriendelijke) karakter van de wijk dient te worden uitgewerkt in een set van hanteerbare toetsingscriteria.

Voorgenomen activiteit en alternatieven

Bij de beschrijving van de voorgenomen activiteit moet aandacht worden besteed aan de in 3.1 genoemde aandachtspunten op het gebied van:

- programma van eisen en gehanteerde randvoorwaarden,
- inrichting en ontwerp,
- uitvoering en aanleg,
- gebruik en beheer.

Bij de beschrijving van de alternatieven moet ingegaan worden op:

- het nulalternatief (beschrijving van de ontwikkelingen met betrekking tot inrichting, gebruik en beheer van het gebied als de voorgenomen activiteit niet zou plaats vinden),
- programmavarianten (andere uitgangspunten over de hoeveelheid en aard van woningbouw en bedrijfsvestiging),
- varianten op het gebied van de inrichting en uitvoering, waarbij de Commissie voorstelt een inrichting gericht op het bevorderen van het openbaar vervoer en beperken van de (auto)mobiliteit als zelfstandig alternatief te behandelen,
- het meest milieuvriendelijke alternatief, al dan niet gebaseerd op één van de hiervoor genoemde alternatieven.

Bestaande situatie en gevolgen voor het milieu

De bestaande toestand van het milieu en de te verwachten ontwikkelingen van dat milieu in het studiegebied moeten worden beschreven om de gevolgen voor het milieu bij de uitvoering van de voorgenomen activiteit af te meten en te vergelijken met de gevolgen van de onderscheiden alternatieven.

Hierbij zijn in hoofdstuk 4 voor de volgende onderwerpen aandachtspunten geformuleerd:

- bodem en water,
- flora, vegetatie en fauna,
- landschap, archeologie en cultuurhistorie,
- geluid, lucht, veiligheid en woonmilieu,
- overige en indirecte effecten.

Vergelijking van de alternatieven

De gevolgen voor het milieu van de verschillende alternatieven en de voorgenomen activiteit/ het voorkeursalternatief moeten met elkaar en met de autonome ontwikkeling van het milieu vergeleken worden. De in het kader van hoofdstuk 2 opgestelde toetsingscriteria dienen bij deze vergelijking te worden betrokken.

Leemten in kennis en informatie en evaluatie achteraf

Aangegeven moet worden in hoeverre onzekerheden en onnauwkeurigheden zijn blijven bestaan in voorspellingsmethoden, gebruikte gegevens en te verwachten milieugevolgen.

Het MER kan tevens een aanzet geven voor het op te stellen evaluatieprogramma.

Presentatie van het MER

De milieugevolgen van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten voor een breed publiek helder en overzichtelijk worden beschreven.

De samenvatting van het MER dient de belangrijkste elementen van het rapport te presenteren en als een zelfstandig document leesbaar te zijn.

1. INLEIDING

De gemeente Amersfoort heeft besloten om het gebied Nieuwland als woningbouw en bedrijfsterreinlocatie tot ontwikkeling te brengen. Dit voornemen wordt juridisch-planologisch uitgewerkt in een op te stellen globaal bestemmingsplan.

Het Besluit milieu-effectrapportage (m.e.r.), behorend bij de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm), bepaalt dat (in verstedelijkt gebied) woningbouwlocaties van 4000 woningen of meer en bedrijfsterreinen groter dan 100 ha m.e.r.-plichtig zijn.

In de door de gemeente opgestelde startnotitie wordt uitgegaan van ongeveer 4000 woningen en 70 ha bedrijfsterrein. Een deel van het oppervlak voor bedrijfsterreinen zou vestigingsmogelijkheden kunnen bieden voor categorie 5/6 bedrijven en A-inrichtingen.

Per brief van 4 juli 1990 (bijlage 1) heeft het college van Burgemeester en Wethouders namens de gemeenteraad van Amersfoort de Commissie voor de milieu-effectrapportage in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over het geven van richtlijnen inzake de inhoud van het milieu-effectrapport (MER). Met de openbare bekendmaking op 4 juli (bijlage 2) is aangekondigd dat de startnotitie van 5 juli tot en met 4 september ter inzage ligt.

In de m.e.r.-procedure "Nieuwland" zal het college van Burgemeester en Wethouders optreden als initiatiefnemer en de gemeenteraad als bevoegd gezag.

Het op te stellen MER zal dienen ter onderbouwing van de besluitvorming. Het doel van het advies van de Commissie is de daartoe te beschouwen milieu-aspecten van de voorgenomen activiteit af te bakenen en de gewenste inhoud van het MER aan te geven.

Het onderhavige advies is opgesteld door een werkgroep uit de Commissie voor de m.e.r. De samenstelling van deze werkgroep is weergegeven in bijlage 3. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt daarom verder in dit advies "de Commissie" genoemd. De Commissie heeft op 16 juli en 24 augustus een locatiebezoek in de gemeente gehouden. Over het concept-advies wisselden vertegenwoordigers van de Commissie en van de gemeente Amersfoort op 28 september 1990 van gedachten.

Bij het opstellen van het advies heeft de Commissie de via het bevoegd gezag ontvangen schriftelijke reacties mede in beschouwing genomen. Een lijst van deze reacties is opgenomen in bijlage 4.

2. PROBLEEMSTELLING, DOEL, BELEID EN BESLUITEN

Artikel 41j, lid 1, onder a van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."

Artikel 41j, lid 1, onder c van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: "een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van overheidsorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."

2.1 Motivering van het voornemen

2.1.1 **Beleid en besluiten**

2.1.1.1 In het MER zal de initiatiefnemer een duidelijke omschrijving moeten geven van de ontwikkelingen die tot het voornemen hebben geleid (voorgeschiedenis) en van het beleidskader, waarmee op dit moment rekening dient te worden gehouden in het bijzonder na het aflopen van de groeistadtaak in 1994.

2.1.1.2 Daarbij dient een overzicht te worden gegeven van relevante gemaakte afspraken, genomen besluiten en geformuleerde beleidsvoornemens op rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau over de taakstelling van de gemeente Amersfoort op het gebied van woningbouw en bedrijvigheid.

In dit verband dient ten minste ingegaan te worden op:

- de Perspectievenschets Ruimtelijke Ordening 2015, het Streekplan Utrecht (op provinciaal niveau);
- de Vierde Nota over de Ruimtelijke Ordening, de Structuurschets voor de landelijke en de stedelijke gebieden, of de Vierde Nota Extra (indien reeds verschenen ten tijde van het opstellen van het MER), de nota Verstedelijking in de Randstad 1990-94, het werkdocument Geleiding van de mobiliteit door een locatiebeleid voor bedrijven en voorzieningen (op rijksniveau);
- het Structuurplan Stadsuitbreiding, het Bestemmingsplan in Hoofdzak Hoogland, (ontwerp-)bestemmingsplan Buitengebied, het Haalbaarheidsonderzoek Nieuwland, Verkeersmilieukaarten Amersfoort, raadsbesluit tracé Noordelijke Rondweg (op gemeentelijk niveau);

en verdere mogelijk relevante nota's en stukken op het gebied van besluit- of beleidsvorming over woningbouw en/of bedrijfsterreinen en milieuzorg, die voor Amersfoort en het plangebied van belang zijn.

2.1.2 **Prognoses**

2.1.2.1 In het MER dient een prognose van de woningbehoefte¹ en fasering

¹ De Commissie acht het volgende van belang met betrekking tot de woningbehoefteraming:
- uitgangspunten (m.n. m.b.t. migratie en woningbehoeftepercentages) moeten expliciet worden vermeld,
- de onzekerheidsmarges dienen te worden aangegeven, b.v. door een minimum- en maximumraming.
De berekeningen, die zijn uitgevoerd in het Haalbaarheidsonderzoek Nieuwland vormen een bruikbaar uitgangspunt, maar zij zullen ten behoeve van het MER moeten worden geactualiseerd.

van de bouw te worden opgenomen, waarin de relatie met de hiervoor aan de orde gestelde beleidsuitgangspunten over de taakstelling van de gemeente Amersfoort wordt aangegeven. Van belang is o.a. in welke verhouding de te bouwen woningen bedoeld zijn voor:

- inwoners van Amersfoort,
- inwoners van het stadsgewest (begrenzing stadsgewest aangeven),
- een eventueel bredere groeitaak.

Tevens kan globaal de verdeling naar woningtypen worden aangegeven en gemotiveerd.

- 2.1.2.2 Op een zelfde wijze dient de behoefte aan bedrijventerrein te worden onderbouwd met betrekking tot het benodigd oppervlak, de planperiode en de aard van bedrijvigheid. (Voor zover mogelijk zou de relatie moeten worden beschreven tussen de werkgelegenheidsplanning en de woningbouwplanning.)
- 2.1.2.3 In het bijzonder dient de invloed te worden aangegeven van de voorgenomen activiteit op het forensisme in het stadsgewest en de daarbij behorende verkeersproductie.
- 2.1.2.4 Verder dient te worden aangegeven welke andere activiteiten op het gebied van woningbouw en aanleg van bedrijfsterrinen in en om Amersfoort worden ontwikkeld, die van invloed kunnen zijn op de taakstelling en de prognoses.

2.1.3 **Locatie**

In het Haalbaarheidsonderzoek Nieuwland zijn mogelijke locaties voor woningbouw en bedrijfsterrinen binnen de gemeentelijke grenzen geïnventariseerd en onderling vergeleken. Op basis van dit onderzoek heeft de gemeenteraad besloten Nieuwland aan te wijzen als locatie voor woningbouw en bedrijfsterrinen.

- 2.1.3.1 Aangezien de locatiekeuze van grote invloed is op de milieu-effecten adviseert de Commissie in het MER een samenvattend overzicht te geven van de argumenten die bij de locatiekeuze een rol hebben gespeeld. De verschillende locaties dienen vooral op milieu-argumenten (directe en indirecte effecten) vergeleken te worden, overige argumenten kunnen globaal worden behandeld.

Aspecten die zeker in beschouwing dienen te worden genomen zijn:

- de mogelijke aantasting van landschappelijke, archeologische, natuurwetenschappelijke en/of cultuurhistorische elementen;
- de ligging ten opzichte van hinder veroorzakende elementen als wegen en bedrijfsterrinen;
- de beheersing van de mobiliteit, in het bijzonder door de beïnvloeding van de onderlinge verhouding van de verplaatsingen per auto, fiets en openbaar vervoer (modal split);
- de aansluiting op de bestaande stedelijke structuren, waarbij ook de nabijheid van bestaande voorzieningen telt;
- de mogelijkheden om een aantrekkelijk woonmilieu te scheppen.

In aanvulling op het Haalbaarheidsonderzoek zou de Commissie bovendien in het MER de volgende vragen verder uitgewerkt willen zien:

2.1.3.2

algemeen

- a. van welke visie wordt uitgegaan voor de groei(richting) van Amersfoort na het jaar 2000, welke locaties zullen op langere termijn voor stadsuitbreiding aan de orde komen, eventueel ook op grondgebied van andere gemeenten;

woningbouw

- b. is het hanteren van een geringere woningbehoefte reëel, waardoor bebouwing aan de zuidzijde van Amersfoort, Bik-Zuid en verspreide intensivering een aantrekkelijk alternatief vormt voor Nieuwland;
- c. welke voordelen biedt (bij 4000 woningen) bebouwing van het gebied ten westen van de Bunschoterweg, waarbij in het bijzonder dient te worden ingegaan op de vraag in hoeverre de centralere ligging van dit laatste gebied ten opzichte van de Amersfoortse binnenstad autogebruik zou beperken, of het gebied Hooglanderveen in relatie tot de mogelijkheden om een woongebied te creëren met een eigen halte aan het spoor;
- d. welke mogelijkheden bieden deze gebieden bij een hogere woningbehoefte voor Amersfoort (desnoods door een langere periode in oogen-schouw te nemen en/of bouwplannen van andere gemeenten over te nemen);

bedrijfsterreinen

- e. welke voor- en nadelen biedt een spreiding van de in Nieuwland geplande kantoren en instituten over de stad, zoals bijvoorbeeld op het N.S.-terrein, bij Birkhoven/Bokkeduinen, aan de zuidzijde van Amersfoort (IIIb/c), of bij de Schans;
- f. welke mogelijkheden zijn er voor vestiging van bedrijven categorie 5-6 en A-inrichtingen in regionaal verband.

Door het opstellen van dit overzicht en het gedocumenteerd beantwoorden van genoemde vragen zal moeten blijken, of het te motiveren is, dat in het MER verder geen locatie-alternatieven als volwaardig alternatief worden uitgewerkt.

2.2

Kwalitatieve taakstelling

In het MER dient de kwalitatieve taakstelling uit de startnotitie (zie citaat hieronder) te worden uitgewerkt tot een set van hanteerbare toetsingscriteria.

".. met de voorgenomen activiteit wordt voorzien in de realisering van een hoogwaardige woonwijk met een milieu-vriendelijk karakter. Dit zal zowel tot uitdrukking komen in de vormgeving en landschappelijke inrichting als in de stedenbouwkundige en bouwkundige voorzieningen."

Hierbij dienen ook doelstellingen, normen en streefwaarden te worden verwerkt, zoals deze zijn geformuleerd in diverse wetten², maatregelen van bestuur en beleidsnota's op het gebied van milieuzorg.

Bij de behandeling van de alternatieven (zie paragraaf 3.3 en 3.4 van dit advies) zijn punten opgenomen, die als aanknopingspunten kunnen dienen voor het opstellen van concrete toetsingscriteria.

2.3 Besluitvormingsprocedures

2.3.1 Vermeld dient te worden ten behoeve van welk(e) besluit(en) het MER is opgesteld, door wie of welke overheidsinstantie(s) dit besluit zal worden genomen en welke vergunningen ten behoeve van de uitvoering van het initiatief moeten worden verleend³.

2.3.2 Tevens kan kort worden beschreven volgens welke procedure en via welk tijdpad het besluit zal worden voorbereid en genomen en welke adviesorganen en -instanties daarbij formeel en informeel betrokken zijn.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 41j, lid 1, onder b van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen".

3.1 De voorgenomen activiteit

In het MER dient van de voorgenomen activiteit ten minste beschreven te worden:

3.1.1 **Programma en randvoorwaarden**

- het gehanteerde programma van eisen (woningen, infrastructuur, voorzieningen⁴, bedrijfsterrein), daarvoor benodigd oppervlak per onderdeel, verdeling naar woningtypen, bouwhoogten en bebouwingsdichtheden;
- randvoorwaarden die voortvloeien uit aanwezig en te handhaven (archeologische, landschappelijke, natuurwetenschappelijke en/of cultuurhistorische) waardevolle elementen of structuren van de locatie;
- randvoorwaarden die voortvloeien uit overlast veroorzakende bodemgebruiksvormen in de omgeving en eventueel geplande voorzieningen dienaangaand (w.o. geluidwerende maatregelen);

2 Vanzelfsprekend dient ook te worden aangegeven, waar het gemeentelijke streven verder gaat dan de gehanteerde wettelijke normen.

3 Bijvoorbeeld op basis van de Wet Ruimtelijke Ordening, Ontgrondingenwet, Boswet en/of Hinderwet.

4 Winkels, scholen, sociaal-medische en recreatieve voorzieningen.

- randvoorwaarden die voortvloeien uit de aanwezigheid van objecten rondom de locatie, die gevoelig zijn voor milieu-invloeden bij aanleg van woonwijk en/of bedrijfsterrein;
- randvoorwaarden die voortvloeien uit de structuur van aangrenzende (woon)gebieden;
- externe ontsluiting en bereikbaarheid met auto, langzaam verkeer (routes, afstanden, barrières en doorsteken) en openbaar vervoer (routes, lijnvoering, halteplaatsen, ontsluitingspercentages); verkeers- en parkeerprognoses;
- geplande aanpassing en uitbreiding van de bestaande infrastructuur.

3.1.2 Inrichting (ontwerp)

- ontwerpgegevens: hoofdstructuur, zonering, interne ontsluiting (inclusief eventuele geluidzones), aan te leggen en in te passen landschappelijke elementen, buffers en grenzen;
- vertaling in voorlopig schetsontwerp.

3.1.3 Uitvoering en aanleg

- grondverzet, eventueel aan te brengen hoogteverschillen in verband met raming van de benodigde hoeveelheid ophoogzand⁵;
- ingrepen in de waterhuishouding, toe te passen systeem van drainage tijdens en na de aanlegfase;
- aan te brengen rioleringsstelsel (gemengd, gescheiden, verbeterd gescheiden), bestemming van opgevangen water, geplande uitbreiding van de RWZI, situering van overstorten, functie van waterpartijen in opvang van hemelwater;
- eventuele bodemsaneringen en werkzaamheden voor de instelling van bodembeschermingsgebieden;
- aard aan te brengen verharding op de verschillende typen wegen en de parkeervoorzieningen⁶;
- te kappen opgaande beplanting en aard van de aan te brengen beplantingen (grotere eenheden);
- routes bouwverkeer, fasering en duur van de werkzaamheden.

3.1.4 Gebruik en beheer

- omvang, (gescheiden) inzameling en behandeling van afvalstromen (afvalwater, regenwater, huisvuil, bedrijfsafval en bouw- en sloopafval tijdens de aanlegfase);
- methode van energievoorziening (zonne-, wind-energie, stadsverwarming, warmte-krachtkoppeling) en beperking energieverbruik;
- beheer van het groen;
- beheer van oppervlaktewater (maatregelen tegen vervuiling, voorzieningen, b.v. doorspoelen om ongewenste situaties te voorkomen of op te vangen).

5 Tevens dient de herkomst van het ophoogzand te worden aangegeven in verband mogelijke overlast van transport en van zoutbelasting als met zeezand wordt opgehoogd.

6 In verband met water- en bodemverontreiniging en geluidproblematiek.

Dit alles voor zover in onderhavige situatie relevant en van belang voor de beschrijving van en de beoordeling van de milieu-effecten.

3.2 Het nulalternatief

Ter vergelijking dient te worden beschreven wat er zou gebeuren als de voorgenomen activiteit niet zou plaatsvinden. De dan voorkomende situatie, ten aanzien van inrichting, gebruik en beheer, dient als referentie⁷ in het MER te worden opgenomen.

Hierbij moet rekening gehouden worden met autonome ontwikkelingen o.a. in het agrarisch ruimtegebruik (waaronder mogelijk het opnemen van het plangebied in een ruilverkavelingsplan) en het bosbeheer.

3.3 Alternatieven en varianten

3.3.1 Algemeen

De keuze van de in beschouwing te nemen alternatieven en varianten moet in het MER in ieder geval worden gemotiveerd. De beschrijving van de alternatieven zal wat betreft diepgang en detaillering vergelijkbaar moeten zijn. In het MER moet worden aangegeven hoe en in welke mate het gestelde doel van het voornemen kan worden bereikt met behulp van elk van de beschouwde alternatieven.

Aan de hand van de in 3.1 genoemde punten kunnen varianten worden ontwikkeld, die verschillend zijn in hun gevolgen voor het milieu. Om te voorkomen dat het aantal te vergelijken alternatieven te groot wordt, verdient het aanbeveling deze varianten (naar thema) te combineren in een beperkt aantal alternatieven of in te passen in -door de wet voorgeschreven- te behandelen alternatieven, in het bijzonder het meest milieuvriendelijke alternatief (zie 3.4).

3.3.2 Programmavarianten

Wat betreft het bouwprogramma is het interessant na te gaan welke milieu-voordelen verbonden zijn aan afwijkingen van het voorgenomen bouwprogramma.

3.3.2.1 Bedrijfsactiviteiten

Bij de bedrijfsterreinen betreft dit andere oplossingen voor *ligging* en *omvang* van de bedrijfsterreinen en *aard* van te vestigen bedrijvigheid. Bijvoorbeeld minder ruimte voor zware bedrijvigheid dan oorspronkelijk gepland of langs de A1 alleen ruimte voor niet-arbeidsintensieve bedrijvigheid (in aansluiting op het rijksbeleid).

3.3.2.2 Woningbouw

⁷ Het nulalternatief is weliswaar geen alternatief in de betekenis van een middel om het gestelde doel te bereiken, maar kan, tegen de achtergrond van hetgeen in het MER naar voren kan komen over de milieu-implicaties van de voorgenomen activiteit en van de alternatieven, als referentie-situatie een rol spelen in de besluitvorming. Uit de resultaten van de in hoofdstuk 2 van dit advies gevraagde ramingen zal moeten blijken in hoeverre het nulalternatief als een reëel alternatief in het MER moet worden meegenomen.

Bij de woningbouw kan voor Nieuwland worden uitgegaan:

- van minder woningen, waardoor in lagere dichtheden of met minder ruimtebeslag gebouwd kan worden (meer mogelijkheden voor milieuvriendelijke energievoorziening, meer mogelijkheden om bestaande landschappelijke elementen te handhaven, geen (integrale) ophoging van het gebied en beïnvloeding van de grondwaterstand).
- van meer woningen, zie o.a. de brief van Milieudefensie Amersfoort: *"Het is (...) de vraag of 4000 woningen het werkelijke maximum is of dat bij verandering van normen en waarden toch meer woningen in het betreffende gebied gebouwd kunnen worden, waardoor elders 'open ruimte en landelijk gebied' gespaard kunnen blijven."*

Bij het behandelen van varianten die minder woningen of minder bedrijfsterrein bevatten dan de voorgenomen activiteit, dient tevens te worden aangegeven, waar de resterende bouwopgave -zo deze vanuit de prognoses wordt gemotiveerd- gerealiseerd zou kunnen worden.

3.3.3 Inrichtings- en uitvoeringsaspecten

Bij de inrichting en uitvoering lenen de volgende punten zich naar het oordeel van de Commissie het meest voor een nadere beschouwing:

- aansluiting op aangrenzende stedelijke en landschappelijke structuren;
- de stedenbouwkundige structuur van de wijk, waaronder ook de ligging van de voorzieningen en de aard van de verkeersontsluiting vallen;
- de groenstructuur van de wijk, waaronder ook de handhaving van de bestaande elementen valt;
- milieuhygiënische aspecten, zoals de aard en inrichting van de waterhuishouding, afvalwaterverwerking en de aanpak van de geluidhinder;
- energie-aspecten, zoals de kansen voor toepassing van zonne- en windenergie in de wijk (zie voor verdere uitwerking bijlage 5).

3.3.4

De Commissie stelt voor een volledig zelfstandig alternatief te wijden aan de inrichting als een mobiliteitsbeperkend/openbaar vervoerbevorderend gebied⁸]. Mede gezien de afstand van Nieuwland tot de Amersfoortse binnenstad citeert zij het advies van de Nederlandse Spoorwegen aan het college van Burgemeester en Wethouders van Amersfoort naar aanleiding van de startnotitie m.e.r. Nieuwland.

"Uit oogpunt van mobiliteitsbeheersing is de locatie Nieuwland geen gelukkige keuze." In het MER moet worden aangegeven "welke maatregelen op openbaar vervoergebied moeten worden getroffen om de extra milieuverstoringen ten opzichte van andere mobiliteitsbeperkende/openbaar vervoer bevorderende locatie teniet te doen."

Belangrijke onderdelen van dit alternatief zullen zijn:

8 Voordelen zijn immers: minder geluidhinder, minder luchtverontreiniging, minder bodemverontreiniging, ruimtewinst door minder verhard oppervlak en minder ruimtebeslag van geluidwerende maatregelen. Aanbevolen literatuur: "De milieu-vriendelijke wijk; ontwerp en effecten van een auto-arme woonwijk" onderzoek uitgevoerd in opdracht van Ministerie VROM, maart 1990.

- optimale openbaar vervoersverbindingen en verbindingen voor langzaam verkeer naar de overige delen van Amersfoort, in het bijzonder het station, hoogwaardige voorzieningencentra en werkgebieden);
- minimaliseren gemotoriseerd verkeer in de woonwijk, eventueel gebiedsgewijs.

(In bijlage 5 is een overzicht opgenomen van aspecten die bij de aanleg van een woonwijk en bedrijfsterrein in verkeerskundig opzicht van belang zijn vanuit milieu-overwegingen. Deze bijlage kan als checklist worden gebruikt bij het opstellen van dit alternatief.)

3.4 Het meest milieuvriendelijke alternatief

Artikel 41j, lid 3 van de Wabm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast."

Het zogeheten meest milieuvriendelijke alternatief dient in ieder MER te worden beschreven. Dit alternatief komt in de regel tot stand door combinatie van die inrichtings- en programmavarianten/alternatieven, die de meest gunstige voorwaarden voor het milieu bevatten. Zeker in het meest milieuvriendelijke alternatief is het de moeite waard na te gaan in hoeverre het mogelijk is de ambities hoger te stellen dan de wettelijke normen voorschrijven.

In aanvulling op hetgeen bij de alternatieven naar voren is gekomen (in het bijzonder over het stimuleren van langzaam verkeer en openbaar vervoer en over milieuvriendelijke energievoorziening) zou in het meest milieuvriendelijke alternatief nog extra aandacht kunnen worden besteed aan:

- minimaliseren van de overlast van het aan te leggen woongebied en bedrijfsterrein voor de omgeving (geluidsproductie, verkeersdruk, luchtverontreiniging, visuele overlast, veiligheid, verontreiniging van grond- en oppervlaktewater);
- creëren van overgangszones met natuurbouw naar het buitengebied met oog op tegengaan van uitstralingseffecten van onder andere de recreatieve druk op waardevolle kwetsbare elementen;
- beperken gebruik ophoogzand (inklinking, wijziging grondwaterstromen, eventuele zoutbelasting, vernietigen van cultuur-historisch waardevolle verkavelingspatronen en ecologische elementen);
- beperken van afvalstromen (inzamelingsmethode huisvuil, bedrijfsafval, bouw- en sloopafval);
- beperken of vermijden van gebruik van bouwmaterialen als hardhout, fosfogips, PUR-schuim, PVC's; gebruik van verf op waterbasis etc.;
- voorwaarden scheppen voor een veilig en aantrekkelijk woonmilieu;
- beperken van (geluid)overlast van externe bronnen (industrie, doorgaande wegen) op de aan te leggen woonwijk.

4. **BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU**

Artikel 41j, lid 1, onder d van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."

Artikel 41j, lid 1, onder e van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."

4.1 **Algemeen**

4.1.1 **Bestaande toestand en autonome ontwikkeling**

De bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling daarvan, als de voorgenomen activiteit niet wordt ondernomen, dient te worden beschreven voor zover van belang voor de voorspelling van de gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en alternatieven. Onzekerheden dienen duidelijk te worden aangegeven. Bestaande literatuur en bestaande veldbeschrijvingen, aangevuld met eventueel te verrichten onderzoek vormen de basis voor de beschrijving van de huidige situatie.

Als studiegebied wordt aangemerkt de locatie (voor zover relevant *locatie-alternatieven*) met directe omgeving en de aangrenzende gebieden die door de voorgenomen activiteit of de alternatieven kunnen worden beïnvloed. Per milieu-aspect (bodem, lucht, flora/fauna, grondwater, geluidhinder, e.d.) zal de omvang van het beïnvloedingsgebied verschillen. De beschrijving dient die gebiedsdelen te omvatten, waar meetbare of bespeurbare veranderingen in de toestand van het milieu kunnen worden verwacht ten gevolge van de voorgenomen activiteit inclusief de alternatieve oplossingen. Gebieden die belangrijke waterhuishoudkundige, ecologische, of verkeerskundige relaties hebben met het directe beïnvloedingsgebied rondom de locatie dienen ook tot het studiegebied te worden gerekend.

4.1.2 **Gevolgen voor het milieu**

Ten behoeve van de effectbeschrijving kunnen de volgende algemene richtlijnen in acht worden genomen:

- De wijze waarop de milieu-effecten bepaald en beschreven zijn, dient te worden gemotiveerd. Het gaat hierbij in het bijzonder om de betrouwbaarheid en nauwkeurigheid van zowel de basisgegevens, als van de gebruikte methoden voor voorspelling van milieu-effecten.
- Bijzondere aandacht moet worden besteed aan die milieu-gevolgen die per alternatief/variant verschillen.
- Aangegeven moet worden of de effecten tijdelijk of permanent, ophefbaar of onomkeerbaar zijn; of deze op de korte of lange termijn

